

VLAAMSE OUDERENRAAD

**Advies 2011/2 over de aanpassing van
het Decreet ouderenbeleidsparticipatie**

VLAAMSE OUDERENRAAD

Advies 2011/2 over de aanpassing van het Decreet ouderenbeleidsparticipatie

Inhoud

I. Situering	3
II. Vaststellingen	3
III. Advies	4
Bij hoofdstuk I. Algemene bepalingen	4
Bij hoofdstuk II. Uitgangspunten	5
Bij hoofdstuk IV. De Ouderenraad voor de Vlaamse Gemeenschap	5
Bij hoofdstuk V. Stimulering van een inclusief lokaal ouderenbeleid en beleidsparticipatie van ouderen	5
Bij het ontwerp Besluit van de Vlaamse regering houdende de aanstelling en subsidiëring van een relevante partnerorganisatie	7

I. Situering

---

1. De participatie en inspraak van ouderen aan het besluitvormingsproces wordt op de verscheidene beleidsniveaus verder gestimuleerd om te komen tot maatschappelijke participatie op alle levensdomeinen. De Vlaamse overheid wenst plaats te geven aan een effectieve lokale ouderenparticipatie. Dat stelt coördinerend minister voor het Ouderenbeleid Jo Vandeurzen in het Vlaams ouderenbeleidsplan 2010-2014. Daaruit voortvloeiend stelt de minister een eerste ontwerp voor van aanpassing van het Decreet van 30 april 2004 houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen (hierna genoemd het Decreet ouderenbeleidsparticipatie). Het advies van de Vlaamse Ouderenraad wordt bij dit ontwerp gevraagd.
2. Gezien de zeer strikte timing van de adviesvraag (die werd gesteld op 15 juli 2011 en beantwoord dient te worden uiterlijk 28 augustus 2011) is een degelijke consultatieronde bij de verscheidene lidorganisaties van de Vlaamse Ouderenraad zeer moeilijk.
3. Dit advies houdt rekening met het Vlaams Ouderenbeleidsplan 2010-2014, waar gesteld wordt dat de participatie van ouderen aan het lokaal ouderenbeleid bevorderd zal worden.

Voorts ligt het advies in lijn met het Advies 2010/4 van de Vlaamse Ouderenraad over de participatie van ouderen aan het lokaal ouderenbeleid met het oog op een in het vooruitzicht gestelde aanpassing van het decreet. In het advies wordt onder meer het belang benadrukt van ondersteuning en stimulering van ouderen en ouderenorganisaties bij de deelname aan het maatschappelijk leven en de participatie aan het (lokaal) beleid.

Bij het formuleren van dit advies is ten slotte rekening gehouden met het zogeheten Planlastendecreet, waarin bepaald wordt dat sectorale plannen zoals het lokaal ouderenbeleidsplan geïntegreerd worden in één lokale meerjarenplanning waar gemeenten een eigen vertaling maken van de Vlaamse beleidsprioriteiten.

II. Vaststellingen

---

4. De Vlaamse Ouderenraad stelt vast dat de Vlaamse regering met de aanpassing van het Decreet ouderenbeleidsparticipatie haar beleid ernstig wijzigt. De Vlaamse overheid geeft zichzelf de opdracht de ontwikkeling van een lokaal ouderenbeleid te stimuleren maar niet langer zelf mee te ontwikkelen. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt bij de lokale besturen gelegd. Anders dan beschreven in het oorspronkelijk decreet worden voor hen bovendien geen rechtstreekse subsidies voorzien bij het voldoen aan het aantal voorwaarden. In de plaats hiervan zal door de Vlaamse regering een (of meerdere) relevante partnerorganisatie(s) worden aangeduid en gesubsidieerd.

5. Het wegvallen van de mogelijkheid tot rechtstreekse subsidiëring van de gemeenten heeft ook tot gevolg dat de voorwaarden die hieraan gekoppeld waren (art. 10 van het huidige decreet) vervallen. Deze voorwaarden vormden, zoals de Vlaamse Ouderenraad in een vorig advies (2010/4) vaststelde, een richtinggevend kader voor de ontwikkeling van een lokaal ouderenbeleid met participatie van de ouderen. Volgende elementen werden daarin onder meer opgenomen: een lokaal ouderenbeleidsplan, een schepen belast met het ouderenbeleid, een ouderenbeleidscoördinator en de aanwezigheid van ouderenadviesraden. Een dergelijk kader ontbreekt in voorliggend voorstel van decreetaanpassing.

6. De Vlaamse Ouderenraad wijst erop dat de Vlaamse regering de lokale besturen in de toekomst wel nog effectief kan aanzetten om expliciet aandacht te hebben voor het ouderenbeleid in hun geïntegreerde meerjarenplanning en om in dat kader concrete acties te voorzien. Het Planlastendecreet voorziet immers dat de Vlaamse regering bij het begin van de lokale beleidscyclus haar beleidsprioriteiten bekend maakt. Hieronder wordt verstaan de beleidsdoelstellingen die de Vlaamse Regering formuleert en waarbij ze, al dan niet met een subsidieregeling, de lokale besturen aanmoedigt of verplicht om binnen de geformuleerde doelstellingen een eigen lokaal beleid te voeren.

7. De Vlaamse Ouderenraad vraagt aan de minister achtergrondinformatie omtrent het schrappen van de zin "In de Vlaamse Ouderenraad zijn afgevaardigden van ouderenorganisaties als lid opgenomen"(art.7 §5). In de toelichting bij het voorstel wordt gesteld dat het verwijderen nodig is omdat de huidige bepaling een mogelijke rem vormt voor toekomstige evoluties. Bijkomende toelichting is wenselijk zodat de Vlaamse Ouderenraad hierop eventueel kan reageren.

III. Advies

Bij hoofdstuk I. Algemene bepalingen

8. Het decreet ouderenbeleidsparticipatie dient correct ingeleid te worden. De Vlaamse Ouderenraad pleit daarom voor volgende wijzigingen in het begrippenkader:

- Art.2 3° "participatie : de deelname aan het maatschappelijk leven met het oog op het individuele en collectieve welzijn, waardoor men de persoonlijke controle op de eigen leefsituatie en op de externe factoren die deze leefsituatie bepalen, **maximaal blijft behouden of verhoogt;**"
- Art.2 5° "inclusief ouderenbeleid : een beleid dat in al zijn aspecten en samenhang aan de algemene en de specifieke behoeften van ouderen beantwoordt **en tegelijk actief op zoek gaat om de competenties van ouderen in te schakelen;**"

Bij hoofdstuk II. Uitgangspunten

9. Voor de uitvoering van het ouderenbeleid kent de Vlaamse overheid zichzelf een stimulerende rol toe en geeft in de toelichting bij het ontwerpdecreet aan dat ook de Vlaamse Ouderenraad ter zake een opdracht te vervullen heeft. In lijn met de beheersovereenkomst wil de Vlaamse Ouderenraad deze opdracht ten gronde uitvoeren. Een effectieve decretale verwijzing naar deze rol wordt dan ook verwacht. Artikel 4 dient aangevuld te worden met **“§ 3 De Vlaamse Ouderenraad heeft wat betreft het overleg tussen de betrokken actoren alsook de ondersteuning van de participatie van de doelgroep een stimulerende opdracht”**.

Bij hoofdstuk IV. De Ouderenraad voor de Vlaamse Gemeenschap

10. De Vlaamse Ouderenraad pleit, bij gebrek aan duidelijke motivering, voor het behoud van voorgenoemd artikel 7 §5.

Verder dringt de Vlaamse Ouderenraad aan op volgende tekstwijziging in artikel 7 §4 van het voorstel: “De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels betreffende de pluralistische **en representatieve** samenstelling, de werking van de Vlaamse Ouderenraad en het inwinnen van deze adviezen en kan aanvullende taken of opdrachten opleggen aan de Vlaamse Ouderenraad”.

Bij hoofdstuk V. Stimulering van een inclusief lokaal ouderenbeleid en beleidsparticipatie van ouderen

11. De Vlaamse Ouderenraad dringt er bij de Vlaamse regering op aan om bij het vastleggen van de Vlaamse beleidsprioriteiten het ouderenbeleid expliciet op te nemen. Daarbij kan de Vlaamse overheid de Vlaamse Ouderenraad en andere actoren betrekken. Zowel in het omkaderend Vlaams beleid als in de lokale uitwerking zijn aandacht en acties gericht op de oudere bevolking onmisbaar.

12. De Vlaamse Ouderenraad adviseert om evenwicht te brengen in de beschreven stimulering van een inclusief lokaal ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen door meer in te zetten op de inbreng van de ouderen zelf. Het begeleiden van lokale besturen blijft nuttig en nodig met het oog op het ontwikkelen van de nodige competenties (zoals het opzetten van participatieprocessen) en het aannemen van een correcte houding (bv. betrokkenheid ernstig nemen). Echter minstens even noodzakelijk is te investeren in het versterken van de inzet van ouderen en hun organisaties. Wil men tot een lokaal ouderenbeleid komen van, door en voor ouderen dan moet het engagement van de ouderen zelf gestimuleerd en ondersteund worden. Er is behoefte aan een passend vormings- en

ondersteuningsaanbod dat zonder persoonlijke kosten toegankelijk is voor alle ouderen die zich op dit terrein inzetten.

13. De Vlaamse regering stelt voor de participatie van de doelgroep aan het lokaal beleid te stimuleren via een door hen gesubsidieerde relevante partnerorganisatie (art.9 §1). De Vlaamse Ouderenraad blijft echter sterk van mening dat de beste waarborg voor een breed en gedragen lokaal ouderenbeleid gegeven wordt door een rechtstreekse, praktische en financiële ondersteuning van de Vlaamse gemeenten zelf. Alle gemeenten moeten een geëigende aanpak kunnen ontwikkelen. Hoewel één of meerdere partnerorganisaties noodzakelijke consultatie- of adviespartners kunnen zijn, kan sturing vanuit deze organisaties nefaste gevolgen hebben voor de ontwikkeling van een weldoordacht en gedragen lokaal ouderenbeleid. Daarom blijft de Vlaamse Ouderenraad pleiten voor een effectieve lokale subsidiëring en het behoud van enkele belangrijke bepalingen van het artikel 10 van het oorspronkelijke decreet.

Het zijn deze bepalingen die in het verleden, ondanks hun vrijblijvend karakter, onmiskenbaar een positieve invloed gehad hebben op de ontwikkeling van een lokaal ouderenbeleid. Na toetsing aan het Planlastendecreet adviseert de Vlaamse Ouderenraad daarom volgende zaken te behouden: schepen verantwoordelijk voor het ouderenbeleid, betrokkenheid van ouderen en hun organisaties bij het uitstippelen van het ouderenbeleid via een ouderenadviesraad, expliciete aandacht voor de ouderen in het strategisch meerjarenplan van de lokale overheid, aanstellen van een ouderenbeleidscoördinator en ondersteuning van particuliere verenigingen en instellingen.

14. Indien toch gewerkt zal worden met relevante partnerorganisaties dan wijst de Vlaamse Ouderenraad op de veel te beperkte definitie van deze organisaties. Volgens de voorgestelde decreetaanpassing dient de relevante partner namelijk slechts kennis te hebben van de lokale besturen en hun werkwijze. De Vlaamse Ouderenraad dringt er op aan de omschrijving van een relevante partnerorganisatie als volgt aan te passen: “Een niet-commerciële organisatie die de knowhow van een lokaal bestuur **en/of de ouderen en hun organisaties** met betrekking tot de ontwikkeling van een lokaal inclusief ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen kan ondersteunen en/of versterken” (art.2 §10).

Bijgevolg dient ook de omschrijving van een relevante partner zoals opgenomen in het ontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering houdende de aanstelling en subsidiëring van relevante partnerorganisaties in deze zin gewijzigd te worden (art.3 van het ontwerp Besluit van de Vlaamse regering).

15. De Vlaamse Ouderenraad vraagt het nodige evenwicht in de zorg voor het bestuurlijke en het inhoudelijke aspect van het ouderenbeleid. Hij pleit daarom voor een meer doordachte aanstelling van relevante partnerorganisaties. Een organisatie is, wat het inhoudelijke aspect van het ouderenbeleid aangaat, slechts relevant indien zij de

mogelijkheden, wensen en noden van ouderen centraal stelt en de competenties van de ouderen daadwerkelijk benut.

In de ondersteuning van de mandatarissen en ambtenaren speelt de Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten, naast andere, een belangrijke rol. Maar niet alleen de lokale besturen hebben behoefte aan ondersteuning. Ook ouderen dienen begeleiding en vorming te krijgen om hun participatiemogelijkheden te verhogen, als individuen maar ook als groepen van vrijwilligers die gemeentelijk of zelfs regionaal actief zijn. Dit aanbod dient samen met de ouderen en hun organisaties te worden opgezet. De Vlaamse overheid moet ook hiervoor de nodige financiële ondersteuning voorzien.

16. Het stimuleren en ontwikkelen van een inclusief en gedragen ouderenbeleid vereist de betrokkenheid van de Vlaamse Ouderenraad. Bijgevolg moet volgende zinswijziging doorgevoerd worden: “Deze organisaties ontwikkelen daartoe een actieprogramma dat zij in eigen beheer of in samenwerking met derden uitvoeren. De Vlaamse Regering bepaalt, **nadat de Vlaamse Ouderenraad gehoord werd**, de nadere regels waaraan dit actieprogramma moet voldoen” (art.9 §2).

Bij het ontwerp Besluit van de Vlaamse regering houdende de aanstelling en subsidiëring van een relevante partnerorganisatie

17. Bij de ontwerptekst pleit de Vlaamse Ouderenraad voor volgende noodzakelijke wijzigingen:

- “**Indien de partnerorganisatie niet de Vlaamse Ouderenraad is, dan dient de partnerorganisatie de Vlaamse Ouderenraad te betrekken** bij het vervullen van haar opdracht” (art.3 §2). De Vlaamse Ouderenraad treedt op als vertegenwoordiger van de Vlaamse ouderen en hun organisaties.
- “De partnerorganisatie concretiseert haar opdracht in actiefiches die door de minister worden goedgekeurd en zorgt voor de **brede** verspreiding van de beleidsaanbevelingen en de ontsluiting van goede praktijken” (art.4). Informatie betreffende de acties en resultaten van de partnerorganisaties dienen immers beschikbaar te zijn voor alle belanghebbenden, waaronder ook de Vlaamse Ouderenraad.
- “Na de installatie van de partnerorganisatie sluit de minister met de partnerorganisatie een beheersovereenkomst af voor de duur van de aanstelling, bedoeld in artikel 2, waarin de beoogde resultaatgebieden, de te behalen doelstellingen en de voorwaarden tot uitbetaling van de subsidie worden geconcretiseerd. **Indien de Vlaamse Ouderenraad niet zelf de partnerorganisatie is, dient hij voor het afsluiten van een beheersovereenkomst met de partnerorganisatie gehoord te worden.**” (art.5 §2).

Goedgekeurd door het dagelijks bestuur op vrijdag 26 augustus 2011.

Jul Geeroms
Voorzitter

Mie Moerenhout
Directeur